

**Sayın Meclis Başkanım ve divan,
Değerli Meclis Üyeleri,
Kıymetli Basın Mensupları,
Şahsım ve Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu adına,
Hepinizi saygıyla selamlıyorum.**

Değerli Meclis Üyeleri,

Geçirdiği kalp krizi nedeniyle aramızdan zamansız ayrılan Meclis Üyemiz Mustafa Cahit Sönmez'in vefatı, hepimizde derin bir üzüntüye neden oldu. Camiamız ve Antalya için değerli bir insandı. İsmi her zaman iyi anılarla hatırlayacak, hayırla anacağız. Dualarla ebedi yolculuğuna uğurladığımız Mustafa ağabeye Allah'tan rahmet, ailesine, sevenlerine ve camiamıza sabır ve başsağlığı diliyorum. Ruhu şad, mekânı cennet olsun.

Değerli Arkadaşlar,

Başta Serik, Aksu, Manavgat, Alanya ve Gazipaşa olmak üzere 9 ilçemizde kuvvetli fırtına, hortum ve şiddetli yağışlar nedeniyle zarar gören çiftçilerimiz ile bölge halkına geçmiş olsun dileklerimizi iletiyorum. Turuncu kodlu aşırı yağış uyarısının da etkisiyle yaşanan afetlerde can kaybı ve yaralanmalar olmaması, en büyük tesellimiz olmuştur.

Hasar tespit çalışmaları sürdürülmekte olup, özellikle örtü altı tarım alanları ve meyve bahçelerinde ciddi zararlar meydana gelmiştir. Üretimde sürdürülebilirliği sağlamak için zarar gören üreticilere yönelik; faizsiz kredi desteği sunulmalı ve mevcut kredi borçları en az iki yıl süreyle ertelenmelidir. Cumhurbaşkanlığınca acil destek kapsamında ödenek sunulmalıdır.

Bu afet, tarımsal faaliyetlerle ilgili sigortalama sisteminin daha işlevsel olması gerektiğini bir kez daha gözler önüne sermiştir. Mevcut hasarlar incelendiğinde, tarım alanlarının yarısında sigorta bulunmadığı görülmektedir. Oysa Antalya gibi sık sık afetlerle karşılaşan bölgeler, havza sisteminde çerçevesinde belirlenmelidir. Bu bölgelerdeki tüm tarım alanlarında sigortalılık zorunlu hale getirilmeli ve primlerdeki devlet katkı payı en az %70'e çıkarılmalıdır. TARSİM mevzuatında, tarımsal üretim yapılan tüm alanları kapsayacak biçimde, niteliğine bakılmaksızın kapsamlı bir düzenleme yapılmalıdır.

Son yedi yıllık dönemde, iklim değişikliğine bağlı olarak hortum ve sel gibi afet olaylarının Antalya'da arttığını ve uzmanların uyarıları doğrultusunda aşırı iklim olaylarının görülme sıklığının da artacağını her fırsatta ifade ediyoruz. Afetlerin şiddetini azaltmanın yolunun kamusal altyapı yatırımlarından geçtiğini vurguluyoruz. Çünkü kamunun altyapıya yapacağı yatırımlar, afetlerin etkisini azaltmada önemli bir rol oynayacaktır.

Özellikle örtü altı üretim faaliyetlerinin yoğun olduğu sahil şeridimizde üretimimizi yalnızca kuraklığa göre değil, sel, fırtına ve hortum afetlerini de göz önünde bulundurarak planlamalıyız. Kurak geçen yaz ve sonbahar mevsimlerinden sonra aşırı yağışlı günler yaşamaya başladık. Bu durum maalesef beklenmedik değil,

iklim krizinin kaçınılmaz sonuçlarından biri, umarım daha fazla kayıp yaşamamıza neden olmaz.

Değerli Meclis Üyeleri,

2024 yılını tamamlamak üzereyiz. Yıl içerisinde öncü göstergeleri ve yaşadığımız olayları dikkate alarak meclis toplantılarımızdan kentimiz ekonomisinin ülkemiz ortalamasından daha kötü bir performans göstermekte olduğunu sizlerle paylaştık.

Açıklanan son veriler, bu durumun değişmediğini göstermektedir. Yani 2023 yılından daha kötü bir ekonomik performans göstermekteyiz. Bazı özel yıllar hariç, kentimiz ekonomisi genellikle ülkemiz ortalamasının üzerinde bir performans göstermektedir. Bu yıllara daha dikkatli baktığımızda kur-enflasyon ilişkisi, kur aleyhine gerçekleşmiştir. Yani açıklanan enflasyon hızından daha düşük seyreden kur artışı, kentimiz ekonomisini toplam olarak ülkemiz ortalamasından daha kötü etkilemektedir. Çünkü kentimiz, ortalamanın çok üzerinde dış dünyaya açıktır ve ticaretimizle doğrudan ilişkilidir.

Yıl başından bu yana gerek kurulan kapanan şirket gerek çek/senet istatistiklerinde kentimiz, hiç olmadığı kadar ülkemiz ortalamasından kötü bir performans göstermektedir. Nitekim Ekim ayında da bu eğilim devam etmiştir. Kurulan şirket sayısı ülkemizde yıllık % -12.2 azalırken kentimizde % -24.1 azalmıştır. Kapanan şirket sayısı ise ülkemizde yıllık %21.2 artarken kentimizde %47.6 artmıştır. Yani ülkemizdeki yarısı kadar kurulan, iki katı kadar kapanan şirket istatistiklerine sahip durumdayız.

Aynı dönemde protestolu senet tutarı ülkemizde %171 artarken kentimizde %305 artmıştır. Yine karşılıksız çek tutarı ülkemizde %222 ve kentimizde %255 artmıştır.

Ticaret hareketliliğinin öncü göstergelerinden olan çek ile işlem hacmi, ülkemizde yıllık %71 ve kentimizde ise %56 artmıştır.

Ticari kredilerdeki dönemsel artışlar ülkemizde %29, kentimizde %33 olmuştur. Tarımsal kredilerde kentimizde %44, ülkemizde ise %47 artmıştır. Yani gerek ticari hareketlilik gerek kredi büyümeleri yıllık bazda açıklanan enflasyon kadar artmamıştır. İşletmelerimizin sermaye yetersizlikleri düşünüldüğünde bu eğilimler, sağlıklı ekonomik büyüme için olumsuz göstergelerdir. İşletmelerimizin krediye erişimdeki zorlukları ve maliyetleri, bir an önce makul düzeye getirilmelidir.

Ekonomimizin iç işleyişiyle ilgili temel bazı göstergeler bu eğilimdeyken ihracatımız da bu eğilime paralel seyretmektedir. Ekim ayı itibarıyla toplam ihracat yıllık düzeyde ülkemizde %2.6 artarken kentimizde %1.5 artmıştır. Tarımsal ihracat ise aynı dönemde ülkemizde %3.8 artarken kentimizde % -0.2 azalmıştır.

Değerli Arkadaşlar,

Zeytin ve zeytinyağı sektörümüz, 2023/24 sezonunu dökme zeytinyağına getirilen yasak ve kotaların etkisiyle %18 gelir kaybıyla, 765 milyon dolarlık ihracat geliriyle tamamladı. Geçen yıl zeytinyağı ihracatı miktar bazında %52 azalırken, ortalama ihraç fiyatının 4,64 dolardan 7,16 dolara yükselmesiyle gelirdeki düşüş

%29 olarak kaydedildi. 2024/25 sezonu için Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tahmin Heyeti, ülke genelinde 3,6 milyon ton zeytin üretimi öngörüyor. Bunun 750 bin tonu sofralık, 2 milyon 850 bin tonu yağlık olarak işlenecek ve toplamda 475 bin ton zeytinyağı üretileceği tahmin edilmektedir. Geçen sezonun stoklarıyla birlikte toplam zeytinyağı miktarının bu sezonda 600 bin ton seviyesine ulaşması beklenmektedir.

İspanya ve Tunus'ta da bu yıl verimde artış yaşanıyor. Bu durum zeytinyağı fiyatlarının geçen ay litre başına 8,5 dolara düşmesine neden oldu. İspanyol ve İtalyan sektör lideri firmalar, fiyatların daha da gerileceğine dair değerlendirmelerde bulunuyor. Ancak bu açıklamalara rağmen iç piyasa için fiyatları çok düşürmemeliyiz. İspanya ve İtalya'nın yüksek iç tüketim ve ihracat potansiyeli, Türkiye için pazardaki etkisini artırma fırsatı sunmaktadır.

Üyelerimiz, üreticilerin son dönemdeki toptan alım fiyatlarındaki düşüşlerinden rahatsızlık duyduğunu belirtmektedir. Özellikle ihracat yapan ve yüksek hacimli ürün tedarik eden firmaların, maliyetleri göz önünde bulundurarak fiyat politikalarını özenle belirlemeleri büyük önem taşımaktadır. Sektördeki büyümenin sürdürülebilir olması için kamu, zeytin ve zeytinyağını stratejik ürün olarak ele almalı ve ürün bazında destekleri artırmalıdır. Aksi takdirde, sektörde elde edilen mevcut ivmenin kaybedilmesi riski bulunmaktadır.

Değerli Meclis Üyeleri,

Konuşmamı, meslek komiteleri toplantılarımızdan birkaç konuyu gündeme getirerek tamamlayacağım. Üyelerimiz:

- Mevcut piyasa koşulları çerçevesinde tarımsal kredi limitlerinin güncellenmesini ve artırılmasını talep etmektedir. Diğer sektörlerle yönelik kredi limitlerinde sık sık güncellemeler yapılırken tarımsal kredilerin bu alanda geri kalması, faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini olumsuz yönde etkilediğini paylaşmaktadırlar. Tarımsal işletme ve yatırım kredisi limitlerinin en az iki katına çıkartılması, sektörümüzün ihtiyaçlarına daha etkili bir şekilde yanıt verilmesine katkı sağlayacaktır.
- Merkez Bankası tarafından 15 Ekim 2024 tarihinde yayımlanan "Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Talimatı"nda da önceki talimatlarda olan tanımlara yer verilmiştir. Gerçek kişi işletmeleri için bu destekten yararlanma imkânı yine sağlanmamıştır. Ancak gerçek kişi işletmeleri de tüzel kişiliğe sahip işletmeler gibi ihracat yapmakta ve bankalara aynı döviz taahhütlerini sunmaktadır. Buna rağmen, yurt dışı kaynaklı dövizlerin bankaya satılması durumunda Merkez Bankası'na ödenen Türk lirasına çevrilen tutarın %2'si oranındaki döviz dönüşüm desteğinden faydalanamamaktadır. Bu durum, gerçek kişi işletmeleri için ticari rekabet bakımından olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Gerçek kişi

iřletmelerinin de döviz dönüşüm desteğinden yararlanabilmeleri için yapmıř olduęumuz giriřimlerin takipçisi olmaya devam edeceęiz.

Sözlerimi tamamlarken, Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'  ebediyete uğurlayışımızın 86. yıl dönümünde saygı, minnet ve özlemle anıyoruz. Ruhu şad olsun.

Saygılarımla,

Halil BÜLBÜL
Yönetim Kurulu Bařkan Vekili

